

Z PRANOSTÍK

Keď ešte hrom bije okolo Michala, nebude do Vianoc žiadna zima stála.

Ak je október zelený, bude január studený.

Zelenú o Gále (16. októbra) kto má ozimnu, od radosti môže spraviť si hostinu.

STĽPČEK

Dnes špeciálne určený našim prvákom. Ak štatistika neklame, je vás bezmála 1500! Od prvého dňa si hľadáte svoje miesto v študentskej obci našej univerzity. Na vlastnej koži spoznávate nové prostredie, v ktorom prežijete ďalšie roky. Držíme vám palce, aby boli úspešné, ale aj príjemné!

Pravda, prvé dotyk s novým prostredím určite nie sú jednoduché. Možno ste aj sklamaní, že to nie je tak, ako vás presviedčali starší kamaráti, známi, keď vám rozprávali, že vysokoškolský život je super, samá srandá a voľnosť. No, študentský život je síce krásny a nenapodobiteľný úsek života mladého človeka, ale v prvom rade je to tvrdá práca. Presvedčate sa o tom už sami každý deň, keď do vašich blokov pribúdajú nové zápisky z prvých prednášok, cvičení, zoznamy odporúčanej literatúry a čojaviemčo. Nesedíte v triede, kde za vami príde učiteľ a vysvetlí učivo. Ocitli ste sa v labyrinte posluchárni, cvičebni v našom neustále sa rozrastajúcom kampuse. (Kto vie, kde je pavilón ZM???) Spôsob štúdia je iný, ako to bolo doteraz. Okrem toho si treba zvyknúť aj na inú posteľ a nie mamínu kuchyňu!

Suma sumárum, začínate nový úsek života, podčiarknime, už samostatného života, kde si budete musieť dať rady s mnohými vecami. Verte, že vás nenecháme v štychu! Ani vaši pedagógovia, ktorí určite prizmúria oko, keď prídete o minútku neskôr na prednášku, lebo ste tú poslucháreň na prvýkrát hneď nenašli... ani ostatní zamestnanci univerzity, ktorých požiadate o radu. To už nehovorím o vašich starších spolužiakoch, ktorí sú už dnes síce trajeri, ale pred nedávnym prešli takým istým krstom ako vy! Tak sa dobre nadýchnite, pozrite do zrkadla a povedzte si, veď som už vysokoškolák! Vykróčte správnu nohu. Určite to vyjde!

KATARÍNA POTOKOVÁ

Desať týždňov strávila v tuniskej pobočke AIESECU tretiačka Beáta Dvorská. Viac v reportáži na 3. strane...

Z KOLÉGIA REKTORA

Členovia KR na zasadnutí konanom 27. septembra schválili výročnú správu o činnosti SPU za rok 2003 s konštatovaním, že všetky jej súčasti, ako aj správa ako celok boli prerokované a schválené v zmysle zákona vo všetkých kolektívnych a akademických orgánoch univerzity. Ko-

légium vzalo na vedomie správu o účasti SPU na Agrokomplexe a vyslovilo poďakovanie všetkým zamestnancom, ktorí sa do prípravy a prezentácie SPU zapojili. Rektor I. Okenka informoval o finančných zdrojoch z MŠ SR na dofinancovanie výstavby MF a na odstránenie havárie vykurovacieho systému v ŠD Pribina. Uložil pripraviť personálne návrhy na obnovenie členov do komisie VEGA a predložil ich na schválenie do VR SPU, pripravil návrh riešenia technického pripojenia pracovísk umiestnených mimo hlavného areálu SPU na počítačovú sieť, ako aj zrealizoval rozvrh hodín na fakultách na základe vykonaných zápisov a upresnenia počtov študentov v študijných skupinách a uskutočnených priestorových zmien v súvislosti s dislokáciou niektorých kateder. V bode rôzne boli prerokované záležitosti súvisiace s priebehom vzdelávacieho procesu a prevádzkou SPU. -r-

UKF slávila výročie

Medzinárodným vedeckým sympóziom Kultúra – priestor interdisciplinárneho myslenia si naša susedská univerzita pripomenula 45. výročie svojho založenia. Začínala v roku 1959 ako Pedagogický inštitút so šiestimi katedrami a 316 poslucháčmi. Dnes má takmer 12 tisíc študentov. Aj UKF sa hlási k tradičným hodnotám univerzitného vzdelávania a k Bolonskej deklarácii. Prajeme pedagógom, študentom a zamestnancom UKF veľa úspechov do budúcnosti!

Nový akademický rok otvorený

Na slávnostnom ceremonáli otvorenia akademického roka sa okrem členov vedeckých rád, správnej rady, senátov a predstaviteľov fakúlt, zamestnancov a študentov zúčastnili aj predstavitelia štátnej správy, samosprávy, politického a spoločenského života, medzi hosťami sme privítali aj predsedu Úradu nitrianskeho samosprávneho kraja **doc. M. Belicu** a **doc. MUDr. V. Žáka**, riaditeľa Fakultnej nemocnice v Nitre.

Pri príležitosti otvorenia akademického roka 2004/2005 odovzdal rektor I. Okenka dekrét dekana Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva na druhé funkčné obdobie **prof. M. Látečkovi**. Dekréty si v tento deň prevzali aj novohabilitované docentky, **E. Horská**, **I. Ubrežiová**

Rektor prof. I. Okenka odovzdal pri príležitosti 170. výročia založenia nitrianskej nemocnice jej riaditeľovi **doc. MUDr. V. Žákovi** zlatú medailu SPU ako symbol uznania a vyjadrenia vzájomnej spolupráce. V. Žák vo svojom príhovore ocenil spoločne dosiahnuté výsledky a vyznamenal SPU pamätnou plaketou.

Prvých sedemdesiat pracovníkov univerzity úspešne absolvovala skúšky z oblasti informačných a komunikačných technológií. Deväť z nich na sto percent: **D. Čitárková**, **M. Granátová**, **Z. Gyuriánová**, **Z. Jaleczová**, **D. Jordanovová**, **V. Kováčová**, **M. Pribulová**, **P. Zaujecová** a **D. Baumanová**. Blahoželáme!

vá (obe z FEM) a **V. Paganová** (FZK). Gratulácia patrí aj **J. Gašparíkovi**, ktorý bol menovaný za docenta na Lesníckej fakulte TU vo Zvolene a **M. Užákovéj**, docentke Pedagogickej fakulty UK v Bratislave.

Už tradične pozdravil otvorenie školského roka náš mediálny partner, Roľnícke noviny. V tento deň vyšlo aj prvé tohtoročné číslo Poľnohospodára. Program slávnosti prednesom básne Správa z tlače zo zbierky **D. Dragulovej-Faktorovej** Hľadám sa v sebe obohatila **Mgr. Ing. D. Moravčíková** a Koncertom pre cimbal od Gézu Allagu členka FS Zbor **Z. Šolopová**, študentka 5. ročníka MF.

Slávnostné príhovory akademických funkcionárov nájdete na: www.polnohospodar.sk

Z VYSTÚPENIA PREDSEDU AKADEMICKÉHO SENÁTU SPU, PROF. ING. JAROSLAVA ANTALA, DrSc.
Dôležitá je vyváženosť mladosti a zrelej skúsenosti

V uplynulom akademickom roku sa stalo to, v čo sme takto pred rokom iba dúfali. Dnes sme už nielen de facto, ale aj de jure integrálnou súčasťou európskeho vysokoškolského a výskumného priestoru, so všetkými z toho vyplývajúcimi výhodami, ale i nevýhodami a povinnosťami.

Každá univerzita, našu nevyvímajúc, je mimoriadne zložitý organizmus. Každá jej súčasť je v princípe nezastupiteľná, ale myslím si, že najdôležitejší sú predsa len ľudia, zamestnanci a študenti univerzity. I keď každý človek je nezaameniteľnou individualitou, i keď aj medzi ľuďmi sú veľké rozdiely, určité skupiny ľudí majú aj mnoho spoločných charakteristík. Domnievam sa, že čo do veku, životných skúseností, vzdelania a schopností niet medzi našimi študentmi veľkých rozdielov. Dovolím si povedať, že z hľadiska schopností ani medzi našimi pedagógmi nie sú. Žiaľ, niet zatiaľ medzi nami géniov. Sme len viac alebo menej pracovití, usilovní, cieľavedomí, zodpovední, možno niektorí máme viac šťastia, vieme sa, ako sa hovorí, „lepšie predať“. Čo sa týka životných skúseností, tam je situácia iná. Sú medzi nami mladí, talentovaní, cieľavedomí, jazykovo dobre

prípravení mladí kolegovia, ktorí majú nevidané, pre nás starších v ich veku nepredstaviteľné možnosti vedeckého, pedagogického i osobnostného rastu v už spomínanom európskom, ale i svetovom vysokoškolskom či výskumnom priestore. V prvom rade od nich závisí, ako tieto možnosti využijú.

Máme tu aj strednú generáciu, a, našťastie, aj staršiu či najstaršiu generáciu. Sám nie som už najmladší a predsa mojimi spolupracovníkmi, kolegami, sú aj moji učiteľia, ale už aj moji žiaci. Hovorím o tom preto, že nijaký extrém, a najmä na univerzitách, nie je dobrý. Nebolo by dobre, keby medzi učiteľmi boli len vekom mladí, alebo len starší. Hoci skoro všetko sa dá naučiť, predsa len existujú schopnosti, ktoré sa dajú získať len tým, že ich prežijeme. A pedagogické i poľnohospodárske majstrovstvo medzi takéto schopnosti určite patrí. Dôležitá je preto vyvážená symbióza mladosti a odvahy, so skúsenosťami a vedomosťami stredného a staršieho veku. Je veľkou prednosťou tejto univerzity, že ani rektor, ani dekan fakúlt sa neboja dať príležitosť mladým, menej skúseným pedagógom. Som rád, že túto snahu podporujú aj akademické senáty.

Pri tejto príležitosti si neodpustím nasledovné slová. Bolo by vhodné, keby, podľa mňa nedôstojný, dehonestujúci, pre všetky zúčastnené strany nepríjemný proces každoročného uzatvárania pracovného pomeru s vysokoškolskými učiteľmi nad 65 rokov, keď už nemôže byť zrušený, bol aspoň na celej univerzite zjednotený, formálne zjednodušený, v každom prípade však „citlivý“.

V školstve, na univerzite, nebola, nie je a nikdy ani nebude jednoduchá situácia. Všetky fakulty, ich vedenia i senáty museli a aj budú musieť vynakladať enormné úsilie, aby si dosiahnutú úroveň nielen udržali, ale ju v neustále silnejšej konkurencii domácich a zahraničných vysokých škôl neustále zvyšovali.

Dovolím si vysloviť želanie, aby celá akademická obec, akademické senáty, celou váhou svojho postavenia, podporovali tých vedúcich zamestnancov, ktorí všetky svoje osobné plány, potreby a ambície podriaďujú potrebám študentov a zamestnancov univerzity, potrebám univerzity ako takej. Malo by asi pre každého študenta i zamestnanca platiť to kennedyovské, parafrázujem „nepýtaj sa, čo ti môže dať katedra, fakulta, univer-

zita, ale pýtaj sa, čo ty môžeš dať, čo ty dávaš katedre, fakulte a univerzite“. Aby podporovali tých, ktorí chcú dosiahnuť stav (alebo sa k nemu aspoň priblížiť), v ktorom by sa študentom oplátilo študovať, pedagógom kvalitne učiť, vzdelávať sa, vedecky pracovať, publikovať a aj inak reprezentovať našu alma mater. Jednoducho, v ktorom by sa nám všetkým oplátilo poctivo pracovať.

Treba, podľa môjho názoru, podporovať aj tých, ktorí hľadajú každú možnosť, ako odstrániť neustále sa prehĺbujúcu priepasť medzi pracovníkmi, ale i medzi študentmi našej univerzity. Využiť najrôznejšie príležitosti na to, aby sme sa vzájomne spoznávali. Dôležitá je aj informovanosť smerom von, pretože si myslím, dokonca to viem, že sa nemáme za čo hanbiť. Naopak. Máme sa čím pochváliť. A preto odporúčam: Chváľme sa! Dávajme o sebe vedieť. Dávajme vedieť o významných pracovníkoch našej univerzity. Ani Zlaté kosáky z Agrokomplextov a zamestnancov univerzity, Nie je to len úloha pre kanceláriu vzťahu s verejnosťou, je to úloha pre každého z nás. Úlohou pre každého z nás by malo byť aj to, aby sme upozorňovali na chyby v

našej činnosti, využívali všetky vnútorné možnosti na upozornenie vedenia univerzity či vedenia fakult. Možno ste si všimli, možno nie, že pravidelným bodom rokovania AS SPU sa stal bod Otázky členov AS SPU vedeniu SPU. Odporúčam využiť aj túto možnosť na vyjadrenie svojich postojov k daniu na univerzite.

Som veľmi rád, že aj tento rok môžem poďakovať vedeniu univerzity, menovite jej rektorovi, prof. I. Okenkovi, za jeho prácu v prospech našej univerzity. Nie sú to len mzdy. Je to celkový dojem z našej alma mater, je to jej meno, ktoré asi ako meno jedinej, alebo jednej z mála slovenských univerzít rezonuje aj v súvislosti s tým, že SPU problémy s peniazmi nepocituje. Veľkú zásluhu na tomto pozitívnom fakte má i naša kvestorka, Ing. O. Roháčiková, PhD. Univerzita rastie nielen do šírky a výšky, ale predovšetkým do krásy.

Na záver svojho vystúpenia chcem ešte raz všetkým, spomenutým i nespomenutým pracovníkom a študentom poďakovať za ich prácu v minulom akademickom roku a zároveň nám všetkým zaželať na prahu toho nového veka zdravia, spokojnosti a úspechov nielen v práci, ale i v rodinnom živote.

Cena rektora do Čiech

Za účasti tvorcov, producentov, predstaviteľov politického a kultúrneho života a odbornej i laickej verejnosti sa v piatok 1. októbra uskutočnilo slávnostné udeľovanie cien 21. ročníka medzinárodného filmového festivalu AGROFILM. Cenu rektora SPU v Nitre získal videofilm českej produkcie Řeka Úpa (rédia, kamera, scenár: Hugo Habrman). Prvý diel zo série dokumentov o českých riekach zachytáva život pod hladinou Úpy a približuje krásy jej povodia. -z-

NÁHRADNÉ UBYTOVANIE

Študenti, ktorí nedostali ubytovanie v študentských domovoch našej univerzity, majú možnosť požiadať o ubytovanie v Domove mládeže Stredného odborného učilišťa potravinárskeho v Nitre, Cabajská ulica č. 6. O ubytovanie sa možno uchádzať priamo na správe Domova mládeže, informácie sú prístupné na stránke DM, kde záujemca obráti formulár ubytovacej zmluvy.

Posteľ v štvorposteľovej izbe stojí 1130,50 Sk, v dvojposteľovej izbe 1309,00 Sk.

Slovenská poľnohospodárska univerzita uhrádza za študentov mesačný príspevok 200.- Sk. O túto čiastku sa nízomne znižuje. Prof. Ing. DUŠAN HÚSKA, PhD.

EURÓPSKY VZDELÁVACÍ PRIESTOR

O programe Erasmus Mundus

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC) - národná štruktúra programu Erasmus Mundus - SLOVENSKO, zastúpená PhDr. V. Farkašovou, CSc., a PhDr. D. Filkorovou informovala 27. septembra na pôde našej univerzity účastníkov z SPU a UKF o nových vzdelávacích programových výzvach Európskej únie a o postavení Slovenska v týchto programoch.

Patrí medzi ne vzdelávací program EÚ Erasmus Mundus, vyhlásený 31. marca 2004, ktorého cieľom je otvoriť európsky vzdelávací priestor študentom (absolventom bakalárskeho štúdia) a vysokoškolským pracovníkom z „tretích krajín“ prostredníctvom spoločných magisterských kurzov na vysokých školách v krajinách EÚ.

Aktivita 1: Magisterské kurzy (masters courses) - najbližšia výzva na predkladanie projektov je 31. október 2004.

Magisterské kurzy sú základným prvkom programu. Sú to vysokokvalifikované študijné programy, ktoré ponúka konzorcium minimálne troch univerzít z troch krajín Európskej únie. Študenti z tretích krajín študujú v rámci programu najmenej na dvoch univerzitách a na záver štúdia získajú spoločný, resp. minimálne dvojitý diplom. Jedna z participujúcich univerzít je poverená koordináciou projektu. Projekty sa predkladajú priamo do Európskej komisie na základe vyhlásených termínov. Schválený projekt predpokladá alokáciu 15 000 eur na rok trvania programu (5000 eur na jednu univerzitu, grant dostanú najviac tri univerzity).

Aktivita 2: Štipendia

Táto aktivita vyplýva z organizácie magisterských kurzov na vybraných vysokých školách v krajinách EÚ.

Presné počty štipendií pre jednotlivé schválené kurzy sú uvedené vo výzve na rok 2005. Výška štipendia na jedného študenta je 1600 eur na mesiac (maximálne na obdobie 10 mesiacov). Členovia konzorcia dostanú tiež príspevok na organizačné výdavky súvisiace s realizáciou študijných pobytov, pau-

šálne sumu 5 000 eur na študenta, na úhradu poplatkov a školeného.

Európska komisia každoročne určí počet učiteľov (vedec-kých pracovníkov) z tretích krajín v jednotlivých schválených projektoch (magisterských programoch), ktorí sa môžu uchádzať o štipendium na obdobie troch mesiacov vo výške 4000 eur na mesiac a konzorcium dostane paušálnu sumu 1000 eur na prichádzajúceho učiteľa. Konzorcium okrem toho dostáva paušálnu sumu na ostatné náklady vo výške 15 000 eur, bez ohľadu na počet zúčastnených univerzít, minimálne konzorcium sú 3 univerzity.

Aktivita 3: Partnerstvá medzi vysokými školami EÚ a vysokoškolskými inštitúciami krajín "tretieho" sveta v rámci schválených magisterských kurzov - študenti 700 eur na mesiac, učiteľia 4000 eur na mesiac, max. na tri mesiace.

Prihlášku na druhú a tretiu aktivitu podáva konzorcium k 31. marcu 2005 do Európskej komisie s kópiou pre národnú štruktúru. Predkladá ju koordinátor už schváleného konzorcia magisterského kurzu.

Aktivita 4: Zvyšovanie atraktivity európskeho vysokoškolského vzdelávania - projekty sa budú predkladať v máji každého roka (s 25-percentným podielom pokrytia z vlastných zdrojov).

Program je centralizovaný, projekty hodnotí a vyberá Európska komisia.

Ing. KLÁRA OLAJOŠOVÁ

Kontakty:

European Commission
DG Education and Culture
Unit: Education cooperation with non-EU countries
europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/

Národným informačným a konzultačným kontaktným bodom je národná štruktúra programu, ktorú nájdete na adrese:

ERASMUS MUNDUS, Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC), Staré grunty 52, 842 44 Bratislava, tel.: 02/654 12 335, e-mail: mundus@saaic.sk
www.saaic.sk/erasmusmundus/

BUDEME NA SLOVENSKU PESTOVAŤ HLUZOVKU LETNÚ?

Viete, čo je „diamant kuchyne“?

Je to huba zvaná hľuzovka a týmto poetickým názvom ju poctil legendárny klasik gastronómie A. Brillat - Savarin. Hubová lahôdka, ktorú pre jedinečnú chuť ospevujú labužníci a vysoko si vážia kuchári.

Hľuzovky (Tuber spp.) sú vrec-katé hypogeecké huby, to znamená, že vytvárajú zrelé plodnice pod povrchom pôdy. Askospóry sa nachádzajú vo vnútri plodníc, spóry hľuzoviek sa preto nemôžu rozširovať vetrom ako pri iných druhoch húb. Plodnica na seba upozorňuje výraznou vôňou, ktorá láka živočíchy, a tým sa zabezpečuje jej rozširovanie v prírodnom prostredí. Hľuzovka je vďaka výrazným aromatickým vlastnostiam mimoriadne cenená na svetových trhoch a má vysokú komerčnú hodnotu. Na gastronomické účely sa vo väčšej miere využívajú hlavne dva druhy - Tuber magnatum Pico a Tuber melanosporum Vitt., pričom ich výskyt je obmedzený na vybrané oblasti Stredomoria. Ďalšie druhy, hľuzovka letná (Tuber aestivum Vitt.) a hľuzovka zimná (Tuber brumale Vitt.) majú podobnú morfológiu a ekológiu a vyskytujú sa na celom území Európy. Žijú mykorrhizicky s rozličnými druhmi drevín.

Pestovať? Pestovať!

Spočívať sa plodnice hľuzoviek zbierali iba vo voľnej prírode.

Hľuzovka letná (Tuber aestivum Vitt.)

Foto: archív autorov

Z histórie
Hľuzovka letná má na Slovensku svoju históriu a v minulosti bola aj ekonomicky významná. Najviac údajov o jej výskyte je z obdobia na prelome 19. a 20. storočia, a to vďaka práci Dr. Hollósa z roku 1911. Podľa nej sa hľuzovky zbierali a obchodníci ich dodávali do Viedne a Budapešti. Najznámejším centrom zberu bola oblasť okolo Moravského Lieskového kde „hubkári“ (zberači hľuzoviek) pomocou cvičených psov vyhľadávali plodnice a pomocou špeciálnej motyčky vyberali hľuzovky zo zeme. V publikácii sa uvádza, že obchodník Alajos Wünschbach z Nového Mesta n/Váhom vykúpil v rokoch 1895 až 1909 až 4 247 kg hľuzoviek. Je zaujímavé, že po prvej svetovej vojne sú údaje o výskyte hľuzoviek na Slovensku už zriedkavé, aj keď ešte v roku 1929 mykológ R. Veselý napísal: „Slovensko hostí jich toľko, že jsou i tržní houbou“.

O rozšírení hľuzoviek a ich popularite medzi ľuďmi svedčia dochované ľudové názvy - jelenia

Z hľadiska poľnohospodárskeho sa hľuzovka stáva zaujímavou vďaka možnosti jej pestovania v špecializovaných výsadbách. Od 19. storočia sa využíval primitívny spôsob zakladania výsadiet, bez hlbších znalostí biológie druhu. Až začiatkom 70. rokov 20. storočia sa vyriešilo kontrolované očkovanie hostiteľských rastlín hľuzovkami. Prvé hľuzovky z takto očkovaných stromov boli získané v roku 1977. Vo Francúzsku a Taliansku sa komerčne využívajú postupy očkovania hostiteľských rastlín viacerými druhmi hľuzoviek. Kontrolu sadeníc vykonáva INRA (Institut

National de la Recherche Agronomique) a CTIFL (Centre Technique Interprofessionnel des Fruits et Légumes). Od roku 1972 do roku 1998 takto kontrolovala INRA viac než 150 tisíc a CTIFL 300 tisíc stromčekov. To naznačuje, aký rozmach nadobúda pestovanie hľuzoviek vo Francúzsku. Ďalšími oblasťami pestovania sú Španielsko a Taliansko. Hlavným dôvodom rozširovania pestovania je stále rastúci dopyt po hľuzovkách vo svete, ako aj klesajúca produkcia pochádzajúca zo zberov vo voľnej prírode.

V súčasnosti sa v Európe využívajú 3 základné technológie pestovania hľuzoviek - tradičná metóda, Pallierova metóda a metóda Tan-

mienky, adaptabilita a dopyt po hľuzovke letnej ju predurčujú na hospodárske využitie. Práve pestovateľské technológie predstavujú stabilizujúci prvok, zabezpečujúci aj ochranu biologickej diverzity druhu.

Spolupráca medzinárodne

V dňoch 7.-10. septembra 2004 sa na Katedre genetiky a šľachtenia rastlín uskutočnilo trojstranné medzinárodné pracovné stretnutie pod názvom Hľuzovka letná a možnosti jej pestovania na Slovensku, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia z Francúzska, Maďarska a Slovenska. Francúzsku stranu zastupoval svetovo uznávaný odborník a autor viacerých monografií o hľuzovkách, ako aj spoluautor patentu inokulácie a množenia sadeníc Dr. Gérard Chevalier, vedúci výskumného programu hľuzoviek a pracovník INRA v Clermont-Ferrand. Z Maďarska prišli pracovníci z Univerzity Lóránda Eötvösa z Budapešti a Prvej maďarskej hľuzovkárkej asociácie pod vedením Dr. Zoltána Brateka. Slovensko zastupovali pracovníci KGŠR, zástupcovia Slovenskej agentúry životného prostredia, pracoviska v Banskej Štiavnici a Štátnej ochrany prírody.

Cieľom stretnutia bolo hľadať možnosti zapojenia Slovenska do už existujúcej medzinárodnej spolupráce pri riešení otázok týkajúcich sa rozširovania pestovateľských systémov hľuzovky letnej. Konalo sa za podpory Grantovej agentúry SPU v Nitre (grant č. 711/02160) pre podporu mladých vedeckých pracovníkov, spoloorganizátora SAŽP a sponzorov.

Pracovné stretnutie poskytlo celý rad nových informácií a poznatkov týkajúcich sa výskumu, rozšírenia a pestovateľských technológií hľuzovky letnej v Európe. Pre Slovensko sú významným prínosom ponuky na spoluprácu najmä v oblasti výskumu rozšírenia druhu na našom území, ale predovšetkým ponuka na overovanie vplyvov limitujúcich faktorov produkcie hľuzoviek na poskytnutom biologickom materiáli z Francúzska.

Ing. JÁN GAŽO, PhD.,
Ing. MARIÁN MIKO, CSc.

NEMECKÁ VYSOKOŠKOLSKÁ POLITIKA PODPORUJE CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE

V centre pre dištančné štúdium v Brémach

V rámci krátkodobého študijného pobytu v starobyľom hanzovom meste na severe Nemecka, v Brémach, som v auguste tohto roku mala možnosť na tamojšej univerzite navštíviť Centrum pre dištančné štúdium (CDŠ) a oboznámiť sa s jeho úlohami a poslaním.

Centrum vzniklo v roku 1977 ako jedno zo súčasných 72 lokálnych centier FernUniverzität Hagen, jedinej spolkovej univerzity, ktorá vzdeláva svojich študentov výlučne formou dištančného štúdia. Je organizácia priradená k Centru pre ďalšie vzdelávanie Univerzity v Brémach a jeho hlavným poslaním je otvárať možnosti štúdia a ďalšieho vzdelávania predovšetkým záujemcom z regiónov Brémy a Bremerhaven. Zaujímavosťou je, že v súčasnosti pôsobí v zahraničí 15 centier dištančného štúdia FernUniverzität Hagen, väčšinou v západnej Európe, najbližšie k nám v Budapešti a vo Viedni.

V roku 2003 študovalo na Univerzite v Brémach dištančnou formou 645 študentov, z toho viac ako 80 percent bolo zamestnaných. FernUniverzität Hagen ponúka štúdium v odboroch elektrotechnika, informatika, matematika, ekonomika, právo a kultúrne a sociálne vedy. Dĺžka štúdia závisí od zvolenej formy dištančného štúdia a druhu jeho ukončenia. Najčastejšou zo štyroch foriem štúdia je tzv. Teilstudium, t.j. štúdium na čiastočnú dobu, ktorú si volia záujemcovia o štúdium popri zamestnaní. Doba štúdia sa predtým asi o polovicu v porovnaní so študentmi, ktorí študujú na „plný úväzok“, keď je hlavnou náplňou štúdia samotné.

Študenti FernUniverzität Hagen majú možnosť získať medzinárodné uznávané diplomy, ako Diplom Ingenieur, Magister Atrium, Master,

porne prvky. V rámci rozhovorov s mentormi a ostatnými pracovníkmi CDŠ, ktorí ma milo prekvapili svojou ústretovosťou a ochotou podeliť sa s vlastnými skúsenosťami a poznatkami, ma preto okrem iného zaujímala aj organizačná stránka kurzov a používané študijné materiály. Všetky kurzy a semináre majú prednostne podporný charakter. Ide predovšetkým o tzv. pilotné cvičenia ku kurzom, ktoré sa uskutočňujú spravidla raz za týždeň, resp. raz za dva týždne vo večerných hodinách a ktorých náplňou je vypracovávanie študijných listov a úloh určených na zaslanie.

Cvičenia vedú erudovaní a skúsení mentori centra. V akademickom roku 2003/2004 pôsobil v CDŠ 18 interných mentorov, rozsah ich týždenných kontaktných výučby predstavoval v priemere 3,27 hodiny. Pre zaujímavosť, najviac hodín kontaktnej výučby bolo odučených v rámci kurzov ekonomiky (26) a najmä v kurzoch matematiky, informatiky a elektrotechniky (9). K ďalším podujatiam patria tzv. študijné dni a víkendové semináre, zamerané na opakovanie a prehĺbenie učebnej látky väčších tematických celkov, cieľenú prípravu na testy a ústne skúšky a širší diskusiu s mentormi a ostatnými študentmi. Študenti, zapísaní na FernUniverzität Hagen, majú právo požiadať svojho zamestnávateľa o študijné voľno, v rámci ktorého sa môžu zúčastniť na seminároch, koncipovaných a zameraných podobne ako víkendové semináre.

Podľa vyjadrenia Dr. Ratersa, riaditeľa CDŠ, rastie z roka na rok záujem práve o víkendové semináre a semináre organizované v rámci

študijného voľna. Táto forma seminárov poskytuje študentom možnosť venovať sa študijným povinnostiam bez pocitu nadmerného stresu či nátlaku tak zo strany zamestnávateľa, ako i rodiny.

Nosným študijným materiálom sú tzv. študijné listy, ktoré sa študentom zasielajú domov poštou, spravidla raz za 14 dní. Každý z listov sa zaoberá jedným z tematických okruhov daného kurzu (predmetu) a jeho súčasťou sú okrem didakticky spracovaných textov i úlohy a ich vzorové riešenia, ako aj úlohy určené na samostatné vypracovanie a zaslanie, resp. posúdenie mentorom. Neoddeliteľnou súčasťou študijných materiálov sú videonahrávky, diskety, CD-nosiče a, samozrejme, i možnosť pripojenia na sieť a prístup k virtuálnym kurzom FernUniverzität Hagen.

CDŠ plní dve základné funkcie. Okrem organizovania a mentorského zabezpečenia sprievodných prezenčných podujatí k dištančným kurzom FernUniverzität Hagen, vyvíja poradenskú činnosť v otázkach organizácie a financovania dištančného štúdia. Svojimi aktivitami sa tak v súlade s vývojom vysokoškolskej politiky v Nemecku úspešne podieľa na demokratizácii a podpore celoživotného vzdelávania.

A čo dodať na záver? Ak ste ešte nezavítali do Brém, určite tak raz urobte, neofuturujte. Je to mesto, ktoré vás osloví svojou jedinečnou severskou scenériou, pretkanou vôňou blízkeho mora a atmosférou naplnenou nešťastnými tradíciami námorníctva a obchodu. Takže moin, moin, nabudúce v Brémach!

PaedDr. OLGA WREDE, KOJV

SYMPÓZIUM O VŠESTRANNEJ RASTLINE

Znovuobjavená pohánka pre zdravie aj krásu

Najmladšie obilniny - pohánka obyčajná a pohánka tatárska - sú v súčasnosti obľúbené v jedálnom lístku kvôli chuti, rôznorodosti použitia v menu, tradícii a v neposlednom rade aj pozitívnym účinkom na ľudský organizmus.

Pohánka obsahuje vlákninu, bielkoviny, minerálne látky, škrob, vitamíny, rutín a iné polyfenoly, ktoré majú antikarcinogénny účinok, hlavne proti rakovine kolónu. Rutín sa nachádza v zelených častiach rastlín, ale aj v kvetoch. Známe sú aj informácie japonských autorov o účinkoch pohánky pri ischémii srdca, diabete, reperfúzných poškodeniach a podobne. Táto jedinečná rastlina sa dá okrem toho využiť aj pri výrobe octu, vína a rôznych iných nápojov, ale aj kozmetických výrobkov. Napríklad v Číne sú známe kondicionéry na vlasy, zubné pasty, telové mlieka vyrobené z pohánkových extraktov. Nie sú neznáme ani pohánkové žuvačky.

V stavežatej Prahe sa v dňoch 18. - 22. augusta konalo už 9. medzinárodné pohánkové sympóziium (ISB), na ktorom si ľudia z rôznych štátov vymenili poznatky a výsledky z výskumu pohánky obyčajnej. Vďaka Katedre chémie Fakulty biotechnológie a potravinárstva som mala možnosť participovať na podujatí, konajúcom sa každý tretí rok. Ako budúca doktorandka som

po Kongresovom centre Českej poľnohospodárskej univerzity v anglickom jazyku prezentovala výsledky experimentov realizovaných na tejto katedre. Týkali sa zmien pôdnych vlastností na mobilitu ťažkých kovov a inputu vybraných ťažkých kovov do rastlín pohánky obyčajnej. Sledoval sa aj vplyv rôznych imobilizačných zásahov vrátane zeolitov, Kaustiku, Ekofertu a mletej magnezitovej horniny na minimalizáciu inputu rizikových prvkov do pohánky.

Podobná problematika sa prerokovala aj v Ostrave, na 56. zjazde chemických spoločností, konanom 6. až 9. septembra. I tu som prezentovala poster, vyhotovený na Katedre chémie. Po slávnostnom otvorení zjazdu, ktorého hlavnou témou bola Chémia uhlia a uhlíkových materiálov pre 21. storočie, nasledovali kľúčové prednášky zamerané do sekcií. Prezentované poster, zamerané na sledovanie imisí sýry a dusíka v lokalitách Slovenska, kumulácie ťažkých kovov plodninami a podobne.

Ing. SILVIA MELICHÁČOVÁ

Jedným zo symbolov mesta sú aj „brémski muzikanti“ z rozprávky bratov Grimmovcov.

koškolským absolventom pôsobiacim v stredných a vysokých vedúcich pozíciách a má za úlohu pripraviť ich na úspešné pôsobenie v podnikoch a firmách s medzinárodným zastrepením.

Keďže úspech dištančného vzdelávania vyžaduje v prvom rade mimoriadnu dávku samostatnosti a zodpovedného prístupu k štúdiu, kladie sa veľký dôraz na jeho pod-

Arabský svet plný prekvapení

Tunisko, krajina vychýrená exotickými plážami a turistickými centrami, krajina v ktorej som počas tohto leta prežila dva a pol mesiaca. Mala som výnimočnú šancu spoznávať ju z úplne iného pohľadu a postupne objavovať arabský svet, plný nečakaných prekvapení.

V slovenskom kroji s mašľami

Bývala som v priemyselnom srdci Tuniska, v meste Sfax, kde sa okrem Francúzov nachádzalo len málo cudzincov. Prvý mesiac som bola ubytovaná v rodinách, ktoré som striedala zhruba každých 5-7 dní. Mala som možnosť žiť v prostredí, z ktorého títo žijú a dynamickí ľudia pochádzajú a vďaka tomu som mohla pochopiť, prečo sú takí, akí sú. Pracovala som v oblasti rozvoja ľudských zdrojov, kde som v rámci slovensko-srlansko-tuniského medzinárodného tímu vytvorila a zrealizovala dva tréningové letné workshopy. Spôsobom som mala veľké problémy s integráciou, hlavne pokiaľ ide o tempo a spôsob myslenia a práce. Bola som asi desaťkrát rýchlejšia ako oni a nechápala som, na čo stále čakáme... Počas večerov, na ktoré som bola pozvaná, som prezentovala slovenskú kultúru oblečená v kroji, s červenými mašľami vo vlasoch a „východňárskou“ pesničkou na perách. Rozdávala som prospekty o Slovensku a vysvetľovala, že už nie sme Československo. Nikdy v živote som sa necítila byť viac Slovenkou ako práve tam. Ľudia boli otvorení, doslova prahli po vedomostiach, iných pohľadoch na život a aj napriek jazykovej bariére sme sa vzájomne obohacovali o mnoho poznatkov.

Svadby, svadby, svadby...

Hneď po prilete do hlavného mesta som začala prenikať do tuniskej reality, keď mi oznámili, že mám päť minút na to, aby som sa prezliekla, pretože musíme prísť včas na svadbu. Ocítla som sa teda v kruhu neznámych ľudí s usmievanými tvármi. Háčik bol v tom, že podaktoré ženské tváre vykukali spod rôznofarebných šatiek a napriek tomu, že som sa tvárla akoby nič, vnútri som pociťovala isté nedefinované pocity strachu, že aj mňa do nich zabalia. Všetko sa však obrátilo o 180 stupňov, keď na mňa pozreli so žartovným pohľadom v očiach a dvakrát ma vybozkávali na obe líca. Samozrejme, nezaobišlo sa to bez príslušnej dávky nadšenia, výskotu a rapotania v arabsčine, ktorej som ani za mak nerozumela. Počas celého pobytu som bola pozvaná na šesť svadiieb,

pretože Tunisania sa sobášia len počas letnej sezóny. Z každej strany sa neustále ozývali rytmické tóny arabských melódii, vzduch voňal jazmínom a počas horúcich nocí som obdivovala nekonečné nebo plné tisícok hviezd.

Európania versus Arabi

V jeden večer som sedela na schodoch pred domom, kde si ku mne prisadla 14-ročná sestra mojej priateľky, u ktorej som v tom čase bývala. Celá šťastná, že jej venujem pozornosť, mi francúzsko-anglickou zmiešaninou začala vykladať svoj životný sen. S nádejou v očiach mi rozprávala o tom, ako si želá, aby Európa a všetky arabské krajiny boli ako brat a sestra, ako jedna rodina. Sedela som tam, hľadela do jej mladučkej nevinné tváre a prvýkrát v živote som úplne stratila reč. Čo ako som sa pokúšala, nenapadala mi nijaká logická

Sfax – druhé najväčšie mesto Tuniska nepatrí medzi turistické lokality a cudzinca tu stretnete iba zriedka. Snímky: autorka

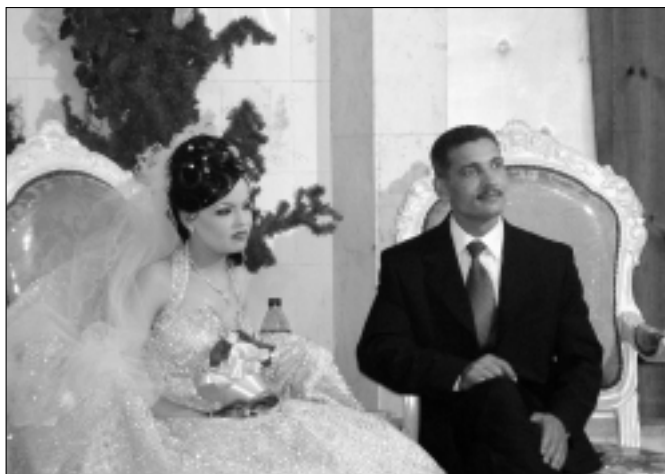
odpoveď a pri predstave toho, čo si Európania myslia o Araboch som sa cítila úplne bezmocná. Pochválila som ju za takú vznešenú víziu a obratne sa vyhla ďalšiemu rozvoju tejto témy, tak ako aj mnohokrát neskôr. Necítila som sa kompetentná rozoberať rôzne politické,

denným problémom, nevidela toľko šťastných žien pokope. To, prečo som sa zaľúbila do Tuniska, nie sú päťkilometrové pláže a pekní chlapci, sú to ĽUDIA. Ľudia s veľkým L, ktorí svojou dobrosrdečnosťou a láskavosťou zmenili môj pohľad na život, zmenili moje správanie a naučili ma, ako druhých urobiť šťastnými. A to je ten najväčší dar, aký som popri iných od nich dostala. Dar, ktorý sa nedá zhmotniť, ani vyčíslieť. Dá sa len prežiť a navždy uchovať vo svojom srdci.

* * *

Chcem sa poďakovať AIESECu, za to, akým spôsobom organizuje výmenný program, pretože práve vďaka tomu som nebola len obyčajná turistka či lacná pracovná sila. Bola som človek, ktorý postupne získaval širokospektrálne skúsenosti. Po príchode domov na Slovensko sa cítim ako balíček s dvojnásobnou hodnotou, hodnotou, ktorú plánujem využiť k rozvoju svojho okolia a rodnej krajiny, ktorú milujem.

BEÁTA DVORSKÁ
3. FEM

S príchodom leta sa v Tunisku začína sezóna svadiieb. Mne sa ich podarilo „absolvovať“ šesť.

S Iskandarom, kolegom z tuniského AIESECu, som „zviditeľňovala“ Slovensko na prezentačnej výstave vzdelávacích inštitúcií v Sfaxe.

národnostné či rasové témy. Namiesto toho som objavovala ich zlaté srdcia, priateľské duše, jednoduchosť myslenia a nezištnosť ich pohostinnosti.

Rodina a priatelia na prvom mieste

Snažila som sa preniknúť do chápania arabského spôsobu života, rešpektovať a oceňovať veci napriek tomu, že som ich spočiatku nechápala. Po dvoch mesiacoch sa mi už nezdalo čudné, že kaviarne sú plné mužov popíjajúcich kávičku alebo čaj s príchutou vodnej fajky, ktorú si popri tom vychutnávali. Dôvod bol prostý, ženy necítili potrebu ísť si niekam večer sadnúť do kaviarne. Ony boli šťastné aj bez toho. Uspokojovali ich diametrálne odlišné aktivity, ktoré by sa európskym ženám zdali určite banálne, alebo dokonca smiešne. Avšak život tam je o niečom inom. Tunisania investujú čas do vzájomných rodinných a medzifudských vzťahov, venujú a preukazujú svoju pozornosť priateľom. S istotou môžem prehlásiť, že hoci som precestovala Európu od Barcelony, cez Paríž a Ženevu až po Srbsko a Čiernu Horu, nikde som, napriek každo-

Rodinné väzby sú v arabských krajinách veľmi silné.

NEPREHLIADNITE

Upozorňujeme záujemcov o účinkovanie v hudobnej, tanečnej alebo speváckej zložke folklórného súboru Zobor, že konkurzy sa uskutočnia v týždni od 11. do 15. októbra 2004. Presné termíny nájdete na našej informačnej tabuli (v ŠD Mladost pri vchode do jedálne), alebo na 2. poschodí ŠD Mladost, kde máme sídlo.

Tešíme sa na Vás!

ZOBORISTI

• SÚŤAŽ • SÚŤAŽ •

Príslovia netradične

Správna odpoveď na súťažnú otázku z predchádzajúceho čísla znie: JABLKO NEPADÁ ĎALEKO OD STROMU. Spomedzi úspešných riešiteľov sme vyžrebovali Tomáša Ferencucha (5. FZKI). Získava milý darček z redakcie Poľnohospodár a prvú slovenskú učebnicu biometeorológie, ktorú venoval kolektív Katedry biometeorológie a hydrológie. Ceny si môže prevziať v redakcii. Súťaž pokračuje v budúcom čísle!

ŠTUDENTI, POZOR!

Redakcia dvojtyždenníka Poľnohospodár vás už po druhýkrát pozýva do umeleckej dielne, pohrať sa so slovom a myšlienkou, ceruzkou či štetcom, vyjadriť svoje úvahy, predstavy, stvárniť veselé i vážne momenty z univerzitného a každodenného života. Určite mnohí z vás majú literárne či výtvarné bunky, ale doposiaľ nenašli odvalu... alebo vydavateľa? My vám túto šancu ponúkame. Zapojte sa do našej celoročnej súťaže! Žánru a rozsahu sa medze nekladú, príbehy, poviedky, poézia či próza, vtipná kresba, ilustrácia či karikatúra, na papieri či na diskete, slimačou poštou a či e-mailom, všetko je vítané! Vaše diela a diela zvedavo očakávame na adrese: redakcia@polnohospodar.sk alebo v redakcii (pavilón E, 3. poschodie, č. dv. 307). Už sa na to tešíme!

Vaša redakcia

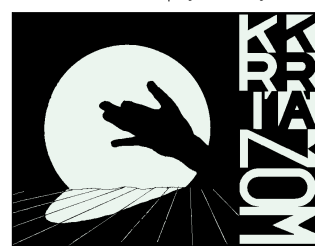
PREDSTAVENIE S PREKVAPENÍM

Ako sme logo krstili...

Keď som vás v apríli minulého semestra pozýval na naše predstavenie (Vražda v salónnom coupé), bolo to aj kvôli krstu nášho divadelného loga. Zároveň som sľúbil, že vás o tejto akcii budem informovať. Sľuby sa majú plniť, preto som sa cez prázdniny trochu čínil.

Všetko sa to zomlelo v stredu 21. apríla tohto roku. Keďže nemáme radi tradičné veci, rozhodli sme sa celý krst zorganizovať netradične. V hľadisku sedel krstný otec Slavo, ktorý nič netušil, až kým sme ho nevyzvali, aby odhalil logo Divadla Krížom-Krážom. Prekvapení boli aj diváci, ktorých potlesk zmrazil veľký, čistý, biely papier. To bolo naše druhé prekvapenie. Na bielom papieri bola nenápadne umiestnená šablóna loga, krstný vyfajsoval správy a mohlo sa krstiť. Slavo sa neobjavne zhostil novej úlohy, ktorá sa mu v jeho sľubne sa rozbiehajúcej kariére postavila do cesty. Od začiatku bolo vid-

no, že nádobku s farbou (samozrejme bez freónov) chytil do ruky profesionál. Pod presne mierenými dávkami a za búrlivého povzbudzovania divákov sa pomaly, ale isto, začala črtať veľká machula. Žeby Slavo po nociach tajne trénoval v centre Nitry? Veľký oblak farby sa vznášal

nad hlavami publika, ktoré plné očakávania ani nedýchalo. Po zrode fľaku prišiel čas druhého odhalenia. To už vzali do rúk členovia DK-K a obratne strhli šablónu. Tak sa svetu po prvýkrát naskytl pohľad na to, čo nás od tých chvíľ reprezentuje, čiže naše logo.

Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o to, aby sa z myšlienky stala skutočnosť, ktorá tu ostane aj po nás. Ďakujem Ing. Slavomírovi Mindekovi, PhD., ktorý hrdo nesie údel krstného otca a osobitne sa chcem poďakovať Tomášovi Knotekovi (5. KZA), ktorý nám logo vymyslel a nakreslil.

Za DK-K IGOR ŠTVARTÁK

ZAÚJÍMAVOSTI Z UNIVERZITNÉHO SVETA

Vivat academia!

V prvej polovici 14. storočia sa Európa pýšila 31 univerzitami, avšak márne by sme niektorú z nich hľadali na mape strednej, severnej či dokonca východnej časti svetadielu. Nádejní adepti vysokoškolského štúdia museli putovať za vzdelaním do Talianska, Španielska, Francúzska alebo Anglicka. Zmenilo sa to až dekrétom českého panovníka Karla IV., ktorý svoj úmysel, zriadiť v Prahe univerzitu, zdôvodnil naozaj vzletne: „aby verní obyvatelia kráľovstva, neustále lačni po plodoch vied, nemuseli sa v cudzine doprosovať almužnej“. Zrod Karlovej univerzity pochopiteľne sprevádzal rad ťažkostí. Chýbali učebne, prednášalo sa v kláštorech, ale častokrát aj v súkromných bytoch majstrov. O tom, nakoľko demokratické bolo spoločenstvo študentov, bakalárov a magistratov, asi najlepšie vypovedá regula: hlavou univerzity sa mohol stať aj študent. A skutočne, prvým rektorom Karlovej univerzity, ktorého meno sa nám zachovalo, bol akýsi Henricus de Etwat, poslucháč právnickej fakulty. Úroveň fakult bola rôzna: najvyšší kurz v cudzine mala teológia, o niečo menej sa cenilo právo a popoluškou bola medicína. Fakulta slobodných umení s názvom artistická, ktorú navštevovalo najviac študentov, plnila úlohu „prípravky“.

A aký bol systém štúdia? Napríklad na artistickej fakulte sa študent stal bakalárom už po roku a pol štúdia. Jeho povinnosťou bolo ďalej študovať a súčasne prednášať kolegom z nižších ročníkov. Po ďalších troch rokoch usilovného štúdia dosiahol hodnosť magistra a cez bakalársky plášť si mohol prehodiť krátku kožušínovú pelerínu. Oveľa zložitejšie a najmä nekonečne dlhé bolo štúdium na teologickej fakulte. Na získanie bakalárskeho stupňa tu poslucháč čakal šesť rokov a k doktorátu sa pripravoval najskôr za ďalších šesť. Niet sa čo diviť, že vydržal len málokto. Prijímacie skúšky, ako ich poznáme dnes, neexistovali, podstatné bolo, aby uchádzač slušne ovládal latinčinu, zaplatil poplatky a pri imatrikulácii zložil prísahu vernosti. Vedomosti sa odovzdávali najmä čítaním schválených spisov, takže prednášky pripomínali skôr latinský diktát.

Vysokoškolské štúdium bolo i značne nákladné. Za účasť na každej prednáške a cvičení poslucháči platili, rovnako aj za skúšky a prémie. Štyri roky štúdia na artistickej fakulte vyšli minimálne na 24 kôp grošov. Koľko to bolo? Nuž, trebárs zárobok vtedajšieho nádenníka za päť-šesť rokov...

Univerzita Karlova v Prahe
www.cuni.cz

Nerozprávkové

rozprávky

O cibuli

Posledné týždne augusta venovali cibuli. Dlhý rad dievčat rozvinuje sa po celej dĺžke cibulovej plantáže a krok za krokom, pekné rúce vykopáva tú božiu cibulku, hádzuc jej čistučkú voňavú hlavičku do ozrutných košov.

Vôňa cibule zväzda k hriechu. Vôni cibulky neodolá ani tá najcnostnejšia dievčina. Okopáva, vyhrabuje, potom sa len potmeľhúsky obzrie a ani sa nenazdá, už aj zmizne niekoľko cibuliek v kapsičkách spodného sukňového labyrintu. Nie je to krádež. Je to len láska k zemi a jej vonnému plodu, cibuli. Kto ešte neskúsil, neveril by, aký to pôžitok po ťažkej práci, na poludnie či pred večerom, pri zručivom topolníckom potôčiku, v tráve ležiac, čierny chlebič prikusujú, vodu bachrúc – žuvať sviežu, osolenú cibulku.

Že páchneš od nej? Ej, veď choďte aj s takými degenerovanými úsudkami. A čože na tom? Napokon, stýkaj sa a bozkávaj iba s fľadmi prirodzenými a na rozmazanú panskú čvargu sa vykašľ!

Gejza Vámoš: Odložená haluz

SPEKTRUM

POZÝVAME

Dnes dopoludnia sa v priestoroch Botanického záhrady SPU začala **výstava ovocia a zeleniny, spojená s degustáciou a súťažou o značku „NAJ“** – najkrajší a najchutnejší plod. Súťaží sa v štyroch kategóriách: NAJ-jabko, NAJ-hrozno, NAJ-paprika a NAJ-tekvica. Súčasťou vyhlásovania výsledkov bude aj losovanie hlasovacích lístkov. Šťastný výherca môže získať 15 kg jesenných plodov podľa vlastného výberu. V sobotu od 9.00 do 16.00 h si návštevníci budú môcť pozrieť expozície a vzorkovníce botanickej záhrady, kúpiť alebo objednať výpestky ovocných a okrasných drevín, ovocia a zeleniny, či poradiť sa s odborníkmi o tom, ako dopestovať kvalitné produkty. Vstupné: 20 Sk.

OZNAMUJEME

Dezanka Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU oznamuje, že 19. novembra 2004 o 10.00 h v knižnici Katedry botaniky (pavilón Z. 4. poschodie) bude Ing. PAVOL ELIÁŠ, externý doktorand na KB, obhajovať dizertačnú prácu na tému Populačná a reprodukčná biológia

výbraných ohrozených druhov flóry Slovenska.

Dekan Mechanizačnej fakulty SPU oznamuje, že

➤ **27. októbra 2004 o 9.00 h v zasadačke dekanátu MF prednesie doc. Ing. JURAJ RUSNÁK, PhD., vysokoškolský učiteľ na Katedre mechaniky a strojnictva, habilitačnú prednášku na tému Štúdium tribologických vlastností materiálov nanosených na povrch nekonvenčnými technológiami. Po prednáške bude nasledovať obhajoba jeho habilitačnej práce s názvom Štúdium tribologických vlastností materiálov nanosených na povrch nekonvenčnými technológiami;**

➤ **27. októbra 2004 o 11.00 h v zasadačke dekanátu MF prednesie Ing. MAREK ANGELOVIČ, CSc., vysokoškolský učiteľ na Katedre strojov a výrobných systémov MF, habilitačnú prednášku na tému Technicko-technologické predpoklady zberu a pozberového spracovania osivovej kukurice. Po prednáške sa uskutoční obhajoba jeho diplomovej práce s názvom Účinky technologických a technických faktorov na kvalitu produktu pri zbere a pozberových spracovaní kukurice na zrno.**

NETREBA ICH PREDSTAVOVAŤ. Pani Eva Hyčková, Margita Švecová, Ing. Mária Valachová a Ing. Alena Zemanová sa vo všeobecnej učiteľskej deň čo deň zameriavajú na problémy, ktoré prináša nový systém zvaný Štátna pokladnica. Stav a pohyb majetku, podnikateľská činnosť, evidencia faktúr, bankové úhrady, kapitálové a zahraničné účty, fondy, to je ich každodenný chliebik...

Na športoviskách po novom

Keďže jedným zo zdrojov možných príjmov pre univerzitu sú i telovýchovné a športové objekty, mení sa od 1. septembra 2004 systém ich prevádzkovania a využívania. Zamestnanci SPU budú môcť bez osobnej finančnej úhrady využívať nasledujúce športoviská:

➤ **športová hala** – futbal (každý utorok od 16.00 do 17.00 h, vstup na zamestnanecký preukaz);

➤ **bazén SPU** – plávanie (každý utorok od 16.30 do 17.30 h a v sobotu od 10.00 do 11.00 h, vstup na zamestnanecký preukaz). Upozorňujeme návštevníkov, že kapacita bazéna je 40 plavcov počas jednej hodiny a túto normu sme povinní dodržať aj v prípade voľného plávania zamestnancov.

Za zvýhodnenú úhradu 20 Sk na hodinu (deti do 14 rokov - 10 Sk) môžu zamestnanci SPU navštevovať plaváreň aj v nasledujúcich termínoch:

Po:	16.30 – 17.30	20.00 – 21.00	
Str-Pia:	6.00 – 7.00	16.30 – 17.30	20.00 – 21.00
So:	11.00 – 12.00		

(V týchto termínoch je prístupný celý bazén, alebo len niektoré vyhradené dráhy podľa komerčného záujmu o objekt).

V uvedenom čase je bazén prístupný aj širokej verejnosti (dospelí - 30 Sk/hodina, deti do 14 rokov - 15 Sk/hodina).

Ostatné objekty (športová hala, vonkajšie ihriská) sú prístupné na základe objednávky (resp. zmlúv) za poplatok 600 Sk/hodina. Športové kluby, ktoré nesú meno SPU, majú zľavnený nájom 300 Sk na hodinu. **Rytmické štúdio** (cvičenie kaleniky a aeróbnej gymnastiky) bude prístupné po upresnení rozvrhu KTVŠ a po dohode s Mgr. M. Orlíkovou.

Regeneračné zariadenie SPU a FIT CLUB sú od 1. 4. 2004 v ekonomickom prenájme a univerzita nimi počas trvania zmluvy nedisponuje.

Pre študentov SPU sú počas vyučovania povinné a voliteľnej TV všetky objekty prístupné bez akejkoľvek úhrady. V ostatných vyznačených termínoch môžu športoviská využívať za rovnakú úhradu ako zamestnanci univerzity. **Pri organizovaní športových súťaží je športovisko prístupné bez úhrady len v prípade, ak je organizátorom súťaže SPU** (študentské dni, turnaje pri príležitosti 17. novembra).

Prevádzkovateľ si vyhradzuje právo upravovať rozvrh hodín podľa komerčného záujmu a záujmu školy. Návštevníci športových objektov budú o prípadných zmenách informovaní týždeň vopred.

PhDr. IVAN JANKO, PhD., vedúci KTVŠ

EXTRALIGOVÁ PREMIÉRA DNES V BRATISLAVE

Volejbalisti do novej sezóny

Po posledných dvoch sezónach, v ktorých družstvo seniorov VK Ekonóm SPU Nitra účinkovalo v 1. lige mužov a skončilo vždy tesne pred dverami extraligy, bude tento rok hrať v najvyššej súťaži! Na poste hlavného trénera bude pôsobiť **Mgr. A. Ferulík** (minulú sezónu pôsobil v najvyššej súťaži v Holandsku) a jeho asistentmi budú **Mgr. Ľ. Paška** a **Ing. I. Bystrický**. **Ing. J. Hukel** prešiel do družstva juniorov, kde bude hlavným trénerom. Jeho úlohou je odovzdávať skúsenosti perspektívnemu kádru juniorov, hrájúcich 1. dorasteneckú ligu na Slovensku.

Zmeny nastali aj v samotnom tíme – posilnil sa post smečiara, nahrávača a blokára. Prvým z trojice hráčov, ktorí prišli pomôcť, je **I. Valent**, ktorý v predchádzajúcich dvoch sezónach obliekal dres Trenčína a slovenskej juniorskej reprezentácie. Nahrávač **P. Szöke**, je taktiež hráčom Trenčína a slovenskej juniorskej reprezentácie. Tretím je blokár **M. Keltoš**, ktorý hral za extraligovú Žilinu.

Letná príprava, ktorú družstvo odštartovalo 1. augusta v domácom podmienkach, pokračovala dvojfázovými tréningami v priestoroch ŠH SPU Nitra a na antukovom ihrisku pod Kalváriou.

Chceme sa poďakovať všetkým, ktorí v tejto neľahkej finančnej situácii podporujú volejbal a snažia sa udržať tradíciu tohto športu v meste pod Zoborom, najmä vedeniu SPU na čele s rektorom I. Okenkom, ďalej sponzorom, ako aj celému vedeniu volejbalového klubu.

Veľmi dôležitá je zároveň aj pomoc zo strany fanúšikov volejbalu, ktorých touto cestou pozývame na všetky zápasy družstva mužov.

Mgr. LUBOMÍR PAŠKA

EXTRALIGOVÉ ZÁPASY VK EKONÓM SPU NITRA

8.10.	VKP Bratislava - Nitra	18.00 h
9.10.	VK Malacky - Nitra	18.00 h
16.10.	Nitra - Zvolen	18.00 h
22.10.	Nitra - Nové Mesto n. V.	18.00 h
23.10.	Nitra - Púchov	15.00 h
29.10.	Humenné - Nitra	18.00 h
30.10.	Prešov - Nitra	18.00 h
5.11.	Nitra - Žilina	18.00 h
6.11.	Nitra - Stará Lubovňa	15.00 h
19.11.	Nitra - VK Malacky	18.00 h
20.11.	Nitra - VKP Bratislava	18.00 h
27.11.	Zvolen - Nitra	18.00 h
3.12.	Púchov - Nitra	18.00 h
4.12.	Nové Mesto n. V. - Nitra	18.00 h
10.12.	Nitra - Prešov	18.00 h
11.12.	Nitra - Humenné	18.00 h

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie na obsadenie miesta **vysokoškolského učiteľa pre výučbu predmetu štatistika na Katedre štatistiky a operačného výskumu FEM.**

Podmienky:

- VŠ vzdelanie ekonomického smeru, resp. vzdelanie v odbore štatistika,
- akademický titul PhD., alebo ekvivalent, resp. úspešne študujúci v III. stupni štúdia v príslušnom odbore,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka (OSN) – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- pedagogická prax v odbore vítaná,
- znalosť práce s PC vrátane práce s niektorými štatistickými softvérmi – adekvátne preukázať,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať.

Prihlášky s profesijným životopisom, overenými dokladmi o štúdiu a potvrdením o praxi zasielajte do **22. 10. 2004** na Útvar personalistiky, EPaMu Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

A tento e-časopis poznáte?

Pod týmto názvom vám budeme predstavovať zaujímavé odborné tituly domích a zahraničných elektronických časopisov, dostupných v plnotextovej forme na webe. Privítame všetky vaše námety a podnety, pretože predpokladáme, že v rámci svojej odbornej profilácie máte zmapované informačné zdroje, ktoré by mohli byť nápomocné v práci ďalším kolegom, ako aj študentom. Skúsme spoločne spríadiť nitky poznania v pomyselnéj globálnej informačnej sieti!

Potravinárske aktuality, Zemědělské aktuality

Od roku 2003 sú obe periodiká publikované priamo na web stránke Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha (<http://www.agronavigator.cz>) v podobe denne aktualizovaných informačných zdrojov tvoriacich samostatné sekcie. Vydavateľ sa rozhodol pre tento krok na základe priebežne realizovaných prieskumov trhu, ktoré signalizovali požiadavku spojenia tradičných vydavateľských produktov poskytujúcich vecne a odborovo selektované a triedené aktuálne informácie s výhodami ďalších služieb, ktoré ponúka elektronické prostredie a web. Potravinárske

aktuality sú v sekcii Potravinářstvo, Zemědělské aktuality v sekcii Poľnohospodárstvo. Používatelia s plným prístupom (registrovaní), medzi ktorých patrí aj SPU v Nitre, môžu denne pracovať s informáciami do úrovne plných textov. Texty možno odoslať e-mailom alebo priamo vytlačiť. Po ukončení práce sa treba odhlásiť. Prístup k Potravinářským a Zemědělským aktualitám je zabezpečený používateľským menom a heslom, ktoré môžu zúčastnení z SPU získať prostredníctvom e-mailu na adrese: slpk@uniag.sk.

PhDr. LUBICA JEDLIČKOVÁ

Angličtina Nemčina

➤ **2-SEMESTRÁLNE JAZYKOVÉ KURZY AJ, NJ, FJ, ŠJ** pre študentov univerzity (rozsať výučby 108 hod. = 2 x 2 hod. / týždeň)

➤ **NOVINKA! INTERAKTÍVNE JAZYKOVÉ KURZY** (samoštúdium CD+PC+ 1/3 pedagóg)

➤ **INDIVIDUÁLNE JAZYKOVÉ KURZY**

ZÁPISY pre Nitrú ➤ **do 30.10.2004** v pracovných dňoch od **8,00-17,30 hod.**

ZEAVA pre pokračujúcich študentov

Nadácia ASPEKT, Akademická 4 (Agroinštitút), Nitra, ☎ 037/ 73 362 32; 73 322 18 aspekt@agroinst.sk AKREDITOVANÉ ZARIADENIE MŠ SR www.aspektnd.sk

RECENZIA

Prvá slovenská učebnica biometeorológie

Počasiť, vhodné ako priestor a čas, je kategóriou nášho bytia, bolo, je a bude, nemožno ho zastaviť, zrušiť, ignorovať, možno ho však pozorovať, skúmať, poznávať a využívať jeho pozitívne a obmedzovať negatívne účinky na náš svet, život a naše snaženie. Vedný odbor o vzťahu počasia k životu - biometeorológia - už má aj na Slovensku svoju históriu.

Jej začiatky sa viažu k vzniku vysokého učenia poľnohospodárskeho na Slovensku v roku 1941, ale jej formovanie bolo tesne prepojené s budovaním VŠP, neskôr SPU. Tu sa pôvodne vyučovala na všetkých študijných odboroch. Žiaľ, teraz už možno povedať, že nie najšťastnejšími prestavbami, napr. redukciou štúdia na 4 roky, sa biometeorológia v niektorých študijných odboroch zredukovala až

úplne vyradila z výučby. Napriek mnohým problémom a ťažkostiam prežila, rástla až dozrela do plnohodnotného predmetu zapadajúceho do centra systému biologických a poľnohospodárskych vied.

Svedčí o tom aj krst prvej slovenskej učebnice **Biometeorológia** kolektívu autorov **F. Špánik, - B. Šiška, - J. Antal - J. Tomlain - J. Škvarenina - Š. Repa**, ktorý sa konal začiatkom septembra 2004. Krstným otcom bol v zastúpení rektora prof. Imricha Okenku prorektor pre rozvoj univerzity, prof. Dušan Húska. Prof. František Špánik v mene autorského kolektívu poďakoval vedeniu SPU, resp. FZKI, kolektívu VES a spolupracovníkom z KBH za porozumenie a hlavne pomoc pri tvorbe tohto diela. Úspešnú cestu!

F.Š.

K keď sa na jar roku 2004 lastovičky vrátili zo svojho ďalekého putovania za slnkom, tak ako každý rok, aj do hniezda na verande nášho starého domu, ešte som netušil, aký nevsedný príbeh sa tu odohrá.

Obnova hniezd prebiehala neuvěřiteľným tempom. Po znesení vajíčok však zakrátko jedno hniezdo spadlo. Vajíčka sa rozbili - znáška a budovateľská práca vyšli naväno. Vo vedľajšom hniezde však holičatá veselo švitorili a rodičia sa patrične činili, aby utišili ich takmer neutišiteľný hlad. Obracali sa, ako sa patrí, veď uloví mušku v letku je pre nich maličkosť, hoci pre nás akrobatický výkon. Snaha usilovných rodičov bola čoskoro korunovaná úspechom, mláďatá vyleteli. Po určitom čase hniezdo zostalo prázdne. No o niekoľko metrov ďalej sa dialo niečo nové. Začala výstavba nového hniezda a, samozrejme, nová znáška. Koncom augusta som spozoroval niečo neobvyklé. Lastovičiči rodičia nenalietavali s potravou smerom hore k hniezdu, ale klesali dole, na verandu. Zlá predtucha ma vyhnala od raňajok. Utekal som k hniezdu v obavě, aby náš maličiek pes Ross nevyužil príležitosť k obohateniu svojho jedálnička lastovičičou pochúťkou. Našťastie som príbehol začasou. Naskytl som mi obraz nešťastia: spadnuté hniezdo, vedľa neho na podlahe schúlené dve slabo operevané mláďatá a tretie ťafalo sa držiace jedným pazúrikom zvyšku hniezda na stene domu. Rýchlo som odbehol po rebrik prenasledovaný psikom, ktorý využil, že

Lastovičičí príbeh

sa niečo deje. Zatarasil som prístupovú cestu, aby nevyužil moju zaneprázdnenosť a opatrne som sňal zo steny tretie mláďa, aby náhodou nespadlo nekontrolovane. Položil som ho k ostatným a chvíľu som ich nechal tam, pre upokojenie rodičov, ktorí okolo mňa vzrušene poletovali a pískali. Sadol som si na drevené schody vedúce na povalu a sledoval, čo sa bude diať.

Rýchlo nastalo upokojenie a došlo k zrýchlenému prisunu potravy. Nevieť odhadnúť, či by bola nastala situácia, že by odchovávali mláďatá za takýchto podmienok, ale vyzeralo to celkom sľubne. V mojej hlave sa však zrodil iný plán a nádej na experiment. K slovu sa dostala píłka na železo a použil som polovičku kokosového orecha, ktorý sme mali na dekoráciu. Prepíliť som ho a tak získal štvrtinku pripomínajúcu lastovičičie hniezdo. Pomocou klinčekov som pripieplil náhradné kokosové hniezdo na pôvodné miesto toho hlineného a odsúšal jeho stabilitu. Výsledok sa mi pozdával, a tak som do nového domova vložil mláďatka a zase pokračoval v sledovaní behu udalostí. Bol som sklamaný... rodičom sa moja práca asi nepozdávala a nechceli k hniezdu s mláďatami nalietavať. Ako sa však neskôr ukázalo, bol som asi netrepežlivý, alebo som chcel dosiahnuť úspech príliš rýchlo. Počas pozorovania som vymyslel

inú alternatívu záchranárskeho príbehu. Znova som vyliezol na rebrik, vybral mláďatá, preniesol o pár metrov ďalej a vložil do prázdneho hniezda lastovičičích susedov. Potom som už len čakal na rozuzlenie zamotaného príbehu. Rodičia lietali a hľadali mláďatá, ktoré

Snímka: autor

boli najskôr celkom ticho, zrejme vystrašené udalosťami a cudzím prostredím. Hlad však premohol všetko ostatné a začali to dávať hlasne najavo. Keď sa jednému z rodičov pri hľadaní podarilo priletiť celkom blízko k novému domovu v hniezde susedov, zareagovali na šum krídel alebo na tieň a vydali charakteristický štebot. Reakcia bola veľmi rýchla a správanie bolo zrušeným štebotaním. Od tej chvíle išlo všetko ako po masle a mláďatá mali zrýchlený prísun potravy. Nečakaná komplikácia nastala o krátku chvíľu. Pôvodní majitelia hniezda a jeho staviteľia totiž prišli skontrolovať, čo sa to deje v ich domove a nepáčilo sa im to. Začali nových ná-

jomníkov odháňať a bránili im v kŕmení. Potom však nastalo zmierenie a dokonca pôvodní majitelia začali pomáhať s kŕmením. Kto vie, či vlastne neadoptovali nových malých nájomníkov, alebo či ich neprijali ako krstní rodičia. V každom prípade sa však situácia čoskoro upokojila. Ďalší príbeh odchovu bol klasický... len občas som kontroloval, či je všetko v poriadku. Tretieho septembra ráno však nastala dlho očakávaná udalosť. Mláďatá sa odvážili vyletieť z hniezda.

Nebol som priamo účastníkom celého procesu, sledoval som ich už len na streche domu a na opílenom pri hrušky, kde odychovali a kde sa mi podarilo vyfotografovať proces kŕmenia za letu. Prekvapenie však nastalo večer. Očakával som návrat mláďat do hniezda, z ktorého vyleteli, teda do náhradného hniezda. Ale bol to omyl - zrejme majú zakódovaný návrat do hniezda, kde sa vyliahli. A to je to prekvapenie! Bol som možno netrepežlivý, keď som zachraňoval mláďatá a očakával prirýchlo, že ich rodičia začnú kŕmiť v novom náhradnom hniezde z kokosového orecha. Mladé s tým problémom nemali. Jednoducho som ich večer objavil sedieť v kokosovom orechu, ktorý zostal umiestnený na mieste pôvodného hniezda. Odvtedy tam nocovali stále až do 13. septembra, keď som ich naposledy videl. Lenže leto pre mňa skončilo a vrátil som sa do mesta. Kto vie, či ich tam uvidím o rok, pretože 17. septembra odleteli. O rok rád túto informáciu doplním.

Ing. JOZEF GARLÍK, PhD.